

Uit: Lidie Koeneman, Ida Noomen en Gerrit Voerman, 'Kroniek 1988. Overzicht van de partijpolitieke gebeurtenissen van het jaar 1988', in: *Jaarboek 1988 Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen*, Groningen, 1989, 50-52.

Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)

"Het jaar 1988 was in onze partij een jaar van herdenken. We bestonden 70 jaar. Het was ook een jaar van bezinning op nieuwe verwoording van onze beginselen. Onze fracties mochten voortgaan met het getuigenis in de beide Kamers, het Europarlement', aldus de "Bezinning bij de jaarwisseling" in het laatste nummer uit 1988 van *De Banier*.

In 1988 herdacht de SGP inderdaad het feit dat de partij op 24 april 1918 was opgericht. Hiermee is de SGP niet alleen de oudste partij in het parlement, maar ook de meest constante qua grootte: sinds 1956 bestaat de fractie in de Tweede Kamer uit drie personen. De SGP vierde haar zeventigjarig bestaan op 22 april te Middelburg, de stad waar ook de oprichting had plaats gevonden. Ter gelegenheid van dit jubileum verscheen het herdenkingsboek *Woord en Wet*, waarin de redevoeringen stonden opgenomen die werden uitgesproken tijdens de landelijke herdenkingsbijeenkomst. Daarnaast bevatte de bundel parlementaire bijdragen van alle 17 SGP-ers die zitting hadden of gehad hadden in het landelijk of Europees parlement. In de publikatie kwamen de achtergronden en de geschiedenis van de partij nauwelijks aan de orde; het lag in de bedoeling hieraan aandacht te besteden bij het 75-jarig bestaan.

beginselprogramma

In 1985 kreeg een Commissie Program van Beginselen van het Hoofdbestuur de opdracht een concept op te stellen voor een gewijzigd Program van Beginselen. In februari 1988 stelde het Hoofdbestuur dit concept vast, waarna het naar de plaatselijke kiesverenigingen werd gestuurd. Tot 1 maart 1989 konden de kiesverenigingen wijzigingsvoorstellen indienen; in april 1989 zou de huishoudelijke vergadering tot vaststelling van het program plaatsvinden. Het meestbesproken (en gevoelige) onderwerp betrof de passage over het vrouwenkiesrecht. Volgens het bestaande beginselprogramma wijst de SGP het vrouwenkiesrecht af. In de praktijk stemt echter het overgrote deel van de vrouwen uit SGP-kringen wèl; meer dan de helft van de SGP-stemmen komt zelfs van vrouwen. In de voorgestelde nieuwe tekst trachtte het Hoofdbestuur een standpunt te formuleren dat tegemoet zou komen aan de voor- en tegenstanders van het actieve kiesrecht voor vrouwen. De tekst luidde

aldus: "De opvatting van het vrouwenkiesrecht, voortkomend uit het in artikel 9 genoemde emancipatiestreven, strijdt met de roeping van de vrouw. Dat laatste geldt ook voor het zitting nemen van de vrouw in politieke organen, zowel vertegenwoordigende als bestuurlijke. Een vrouw kan echter in vrijheid haar stem uitbrengen met inachtneming van de haar door God gegeven plaats" (art. 10). De fractievoorzitter in de Tweede Kamer van de SGP, Van der Vlies, was van mening dat na de vaststelling van het beginselprogramma de discussie over het vrouwenkiesrecht van tafel zou moeten.

bijeenkomsten

Op 27 februari vond te Utrecht de jaarlijkse Algemene Vergadering plaats.

De heren Meuleman, Van Ommeren en Lensink, die respectievelijk 25, 20 en 6 jaar zitting hadden gehad in het Hoofdbestuur, werden vervangen door de heren Meuleman Jr., Scholten en Heijkamp.

Fractievoorzitter van de Tweede Kamer Van der Vlies sprak de partijrede uit, getiteld: "Zijn naam en deugden roemen". Bij de rondvraag informeerden verschillende afgevaardigden naar het lidmaatschap van vrouwen bij de kiesverenigingen. Met een beslissing hierover zou, aldus de voorzitter, gewacht worden tot na de vaststelling van het beginselprogramma. Tegen het lidmaatschap van meisjes bij de studieverenigingen bestond geen bezwaar. Daartoe had het Hoofdbestuur in 1980 reeds unaniem besloten.

Het Landelijk Verband van Staatkundig Gereformeerde Gemeentebestuurders organiseerde in 1988 twee congressen over de gemeentepolitiek. Op 15 april hield de heer Van Ommeren, oud-gedeputeerde in de Provincie Zeeland, een inleiding over ontwikkelingen in het ouderenbeleid; op 7 oktober behandelde het Tweede Kamerlid Van den Berg het thema "beleidsmarges voor gemeentebesturen op het gebied van de openbare orde".

Op 16 april vond de tweede landelijke jongerendag plaats te Den Haag. De bijeenkomst werd bezocht door ruim 1300 SGP-jongeren: "niet alleen voor de gezelligheid en het-elkaar-weer-eens-zien, maar vooral om de normen en waarden op grond van Gods Woord te leren kennen als onze normen", aldus de voorzitter van het Landelijk Verband van Staatkundig Gereformeerde Studieverenigingen Van Heukelom in zijn openingswoord. Het thema van de dag was: "Klein ... en toch machtig?" Drie sprekers gaven hierover hun visie vanuit verleden, heden en toekomst. Fractie-voorzitter Van der Vlies sprak over 'een veranderend

heden" dat hij illustreerde met voorbeelden uit de praktijk, zoals zondagsontheiliging, vloekverbod, euthanasie, genetische manipulatie, Algemene Wet Gelijke Behandeling. Hij pleitte voor herinvoering van de doodstraf, "niet om wraakgevoelens tegemoet te komen, maar als eis van de bijbelse gerechtigheid".

Europese verkiezingen

Evenals in 1984 besloot de SGP in 1989 met RPF en GPV deel te nemen aan de Europese verkiezingen onder de naam "SGP, GPV en RPF". De SGP zou de plaatsen 1, 4, 7 en 10 krijgen toebedeeld. Op de SGP-lijst stond het zittende Europarlementslid Van der Waal nummer 1, gevolgd door G. Holdijk en HA. Hofman. De drie partijen zouden zelfstandig een verkiezingsprogramma schrijven. Het Hoofdbestuur had een commissie belast met het samenstellen van een concept-verkiezingsprogramma. In januari 1989 zou de definitieve vaststeuning plaatsvinden.

publikaties

Van de SGP/RPF/GPV-Eurofractie verscheen aan het einde van het jaar een voorlichtingsbrochure, met daarin informatie over de politieke activiteiten van de fractie in het Europese parlement gedurende de zittingsperiode 1984-1989.

Van het Studiecentrum, het wetenschappelijk bureau van de SGP, verschenen 3 katernen: *Bevrijding of beheersing? over de invloed van de micro-electronica op de maatschappij* door A.J. Kranenburg; *Protestants-christelijke groeperingen in West-Europa* van J. Mulder en *Secularisatie en gezondheidszorg: over de invloed van de kerk op de ziekenverpleging* door H. van den Herik.